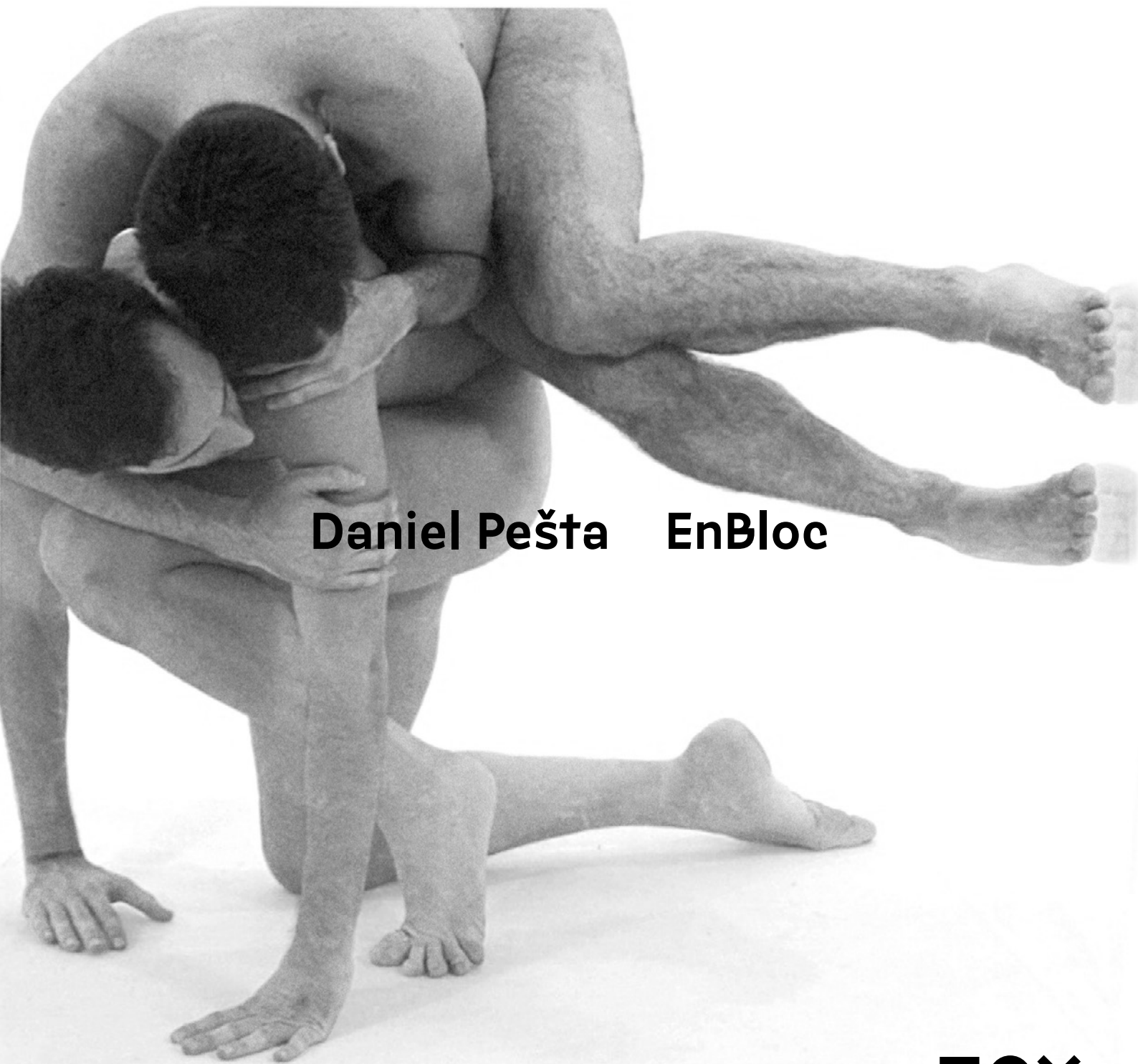

Daniel Pešta EnBloc

OX

Poděkování

Terezii Zemánkové

Leoši Válkovi

Michaelae Šilpochové

Ivaně Brádkové

Nadie Rovderové

kurátorskému týmu QAA Foundation

Jürgenu Kaumkötterovi

Evě Berger

Rolfu Jessewitschovi

Marině Fomenko

kurátorskému týmu Kunstmusea Bochum

Lucovi Curcimu

Martinu Jandovi

Heleně Marii Hendrych

Ladimu Kolskému

Václavu Havlovi

Dagmar Havlové

a Dádě

OBSAH

EnBloc	Terezie Zemánková	6
Prague Biennale 4	2009/Karlín Hall, Praha	8
Levitation	2011/Felix-Nussbaum-Haus/Kulturgeschichtliches Museum Osnabrück, Německo	14
Gravitation Zero	2012/Kunstmuseum Solingen, Německo	26
Kunst in der Katastrophe	2013/Deutscher Bundestag, Berlín, Německo	36
I Was Born in Your Bed	2013/Sala del Camino, Convento dei Santi Cosma e Damiano, Benátky, Itálie	44
Kde domov můj?	2013–2014/Centrum současného umění DOX, Praha	52
I Was Born in Your Bed	2014/Jízdárna zámeckého návrší, Litomyšl	60
Now & After Video Art Festival	2014/Gulag Museum, Moskva, Rusko	72
Personal Structures	2015/Palazzo Bembo, Benátky, Itálie	76
Liquid Cities	2015/New York, Spojené státy	88
Skvělý nový svět	2015/Centrum současného umění DOX, Praha	92
Záznamy noční hlavy / Qen Y!	2017/White Gallery, Osík u Litomyšle	104
Boží mlýnky Václava Havla	2016/Pražská křižovatka, kostel sv. Anny, Praha	118
Škola / I'm Your Mother	2017/Artinbox Gallery, Praha	126
Personal Structures	2017/Palazzo Mora, Benátky, Itálie	146
Vrstvy paměti	2017/Památník ticha, nádraží Bubny, Praha	158
DeTermination	2018/Centrum současného umění DOX, Praha	168
Bild Macht Religion	2018–2019/Kunstmuseum Bochum, Německo	180
Personal Structures	2019/Palazzo Mora, Benátky, Itálie	184

EnBloc

Umělecké dílo žije svým vlastním životem a často překračuje původní záměr svého tvůrce. Je svébytnou entitou, která komunikuje s geniem loci a se širším kontextem, ve kterém se ocitá a který se tak stává spolutvůrcem jeho významů. Zamýšlený obsah, jemuž umělec podřídil formu, se rozrůstá o další vrstvy a dílo se v různých souvislostech obohacuje o nová překvapivá poselství.

To je i případ tvorby Daniela Pešty, který čerpá inspiraci ze dvou základních zdrojů – jednak z individuální intimity, ze zapomenutých příběhů či z hluboce zakořeněných úzkostí, jednak z aktuálních či historických situací, které se tak či onak zapisují do kolektivního podvědomí. Společenská angažovanost je pro něj zásadní, umělecký projev vnímá jako cestu, kterou může vyjádřit své mnohdy radikální postoje, reagovat na politické události a pokusit se upozornit na bezpráví, které je páčáno na jedinci i na celých skupinách.

Odlitek vlastní tváře může být vnímán jako podobenství přebujelého narcismu, jako maska jedince, který na okolní svět pohlíží pouze prismaťem vlastního ega. Pokud ale stovky takových odlitků slisujeme do několika barevně odlišných bloků, stávají se metaforou popření lidské individuality v rámci rasových předsudků. Je-li však stejný blok odlit z mýdlové hmoty, jejíž základní ingrediencí býval živočišný tuk, a je-li instalován v místě, odkud odjížděly transporty Židů do koncentračních táborů, posouvá se jeho význam ještě dále – stává se obviňovacím protokolem těch, kdo zavinili vyvraždění šesti miliónů lidí, kteří se bez vlastního přičinění stali nepřítelem mlčící většiny. Pokud je takovýto mýdlový blok ponechán na pospas působení času, deště a povětrnostních podmínek, začne se postupně měnit v beztvarou hmotu, která ztrácí svou původní formu. To, co z ní odtéká, ale nezmizí – vsakuje se do země, jako nevymazatelná vina nejen těch, kteří se na konečném řešení židovské otázky aktivně podíleli, ale i těch, kteří se jí nepokusili alespoň zabránit. Zároveň je i obžalobou těch, kteří dnes pasivně přihlížejí honu na nové společné nepřátele tzv. slušných lidí, či dokonce tyto tendence zneužívají pro vlastní politický vliv a prospěch.

Podobně také charakteristická silueta ukřižovaného Ježíše zalitá ve sloupci čirého epoxidu může působit jako homunkulus v láhvi, jako neutrální objekt vědeckého zkoumání. V jiném úhlu pohledu se však pryskyřice okolo rudě zbarveného těla změnila na plodovou vodu a ve svůj dílo upozorňuje na společný původ veškerého lidstva.

Zástup kněží v jednotném řádovém rouchu odlitým z betonu, nad nímž levituje prosvícená tvář s rysy samotného autora, se v ambitu středověkého kláštera jeví jako zpřítomnění jeho dávných obyvatel. V jiných souvislostech může uniformita postav znamenat kritiku církve jakožto instituce, která své služebníky zbavuje osobnostních rysů. Shlíží-li však stejná skupina mnichů z vyvýšeného piedestalu na obrazy privátních, společenských či politických „pekel“, stává se symbolem spirituality povznesené nad marnost těchto pozemských svárů.

Podobně ambivalentních výkladů nabízí tvorba Daniela Pešty nepřebornou škálu. On sám, místo aby urputně bránil svůj tvůrčí záměr, vychází vstříc různým interpretacím, které se před jeho díly rozprostírají. Pokorně si připouští, že dílo v momentě svého dokončení přestává být jeho „dítětem“, osamostatňuje se a stává se projekční plochou individuálních i kolektivních traumat.

I když na první dojem mohou Peštovy práce působit temně či dokonce bezvýchodně, po podrobném zkoumání skrývají řadu hlubších významových fazet a důležitých poselství. Většina z nich totiž nabízí i východisko z beznaděje, ochranu slabých a diskriminovaných, pochopení ženského údělu, laskavost ke všemu jinému a neprávem zavržovanému, smíření s konečností života, ale i naději v transcendentální vertikále lidské existence jakožto součásti vesmírného řádu. Duchovní poselství Peštových děl je stejně důležité jako nekompromisní kritika křivd, bezpráví a arogance moci. Možná i to je důvod, proč jeho tvorba vyvolává širokou diskusi napříč generacemi.

Tato kniha dokládá šíři spektra možných výkladů Peštových prací, které se v kurátorských konceptech proměňují, otevírají se v dialogu s díly jiných umělců a reagují na architekturu a paměť místa, kde byly prezentovány. Autory staveb, jakož i kurátory jednotlivých projektů vnímá Pešta jako spolutvůrce, společně s nimi hledá významy a souvislosti témat, k architektonickým situacím přistupuje tak, jako by bylo jeho dílo vždy jejich samozřejmou součástí. Právě všem těmto jedinečným stavbám, jejich architektům, stavitelům, kurátorům a kolegům umělcům Daniel Pešta vzdává v této knize hold.

Terezie Zemánková

Prague Biennale 4

Praha

14/5 – 26/7/2009

Karlín Hall, Praha

kolektiv kurátorů

Po účasti na několika výstavních projektech v zahraničí Daniel Pešta opět vstoupil na tuzemskou výtvarnou scénu u příležitosti *Prague Biennale 4*, na jehož koncepci se podílelo více než třicet mezinárodních kurátorů. V industriálním prostoru Karlínské haly v Thámově ulici, který jeho precizně zpracovaným objektům poskytl syrový kontrast, byl Pešta začleněn do sekce *Wo-man Power*, společně s izraelskou umělkyní Sigalit Landau, která o dva roky později reprezentovala Izrael v národním pavilonu na *Bienále současného umění v Benátkách*, s Ulrike Rosenbach, jednou ze zakladatelek feministického hnutí v Německu, a s bosenskou autorkou Majou Bajević. V těchto souvislostech jasně vystoupil genderový podtext jeho práce, charakteristický i pro jeho budoucí tvorbu. Pešta zde poprvé prezentoval své *Genetické kódy* a objekt *Ježíš v plodové vodě*, které se později staly jeho kultovními, v různém kontextu mnohokrát vystavovanými díly a zároveň i bohatě rozvíjeným východiskem jeho další tvorby.

Levitation Osnabrück

17/9 – 27/11/2011

Felix-Nussbaum-Haus /
Kulturgeschichtliches
Museum Osnabrück,
Německo

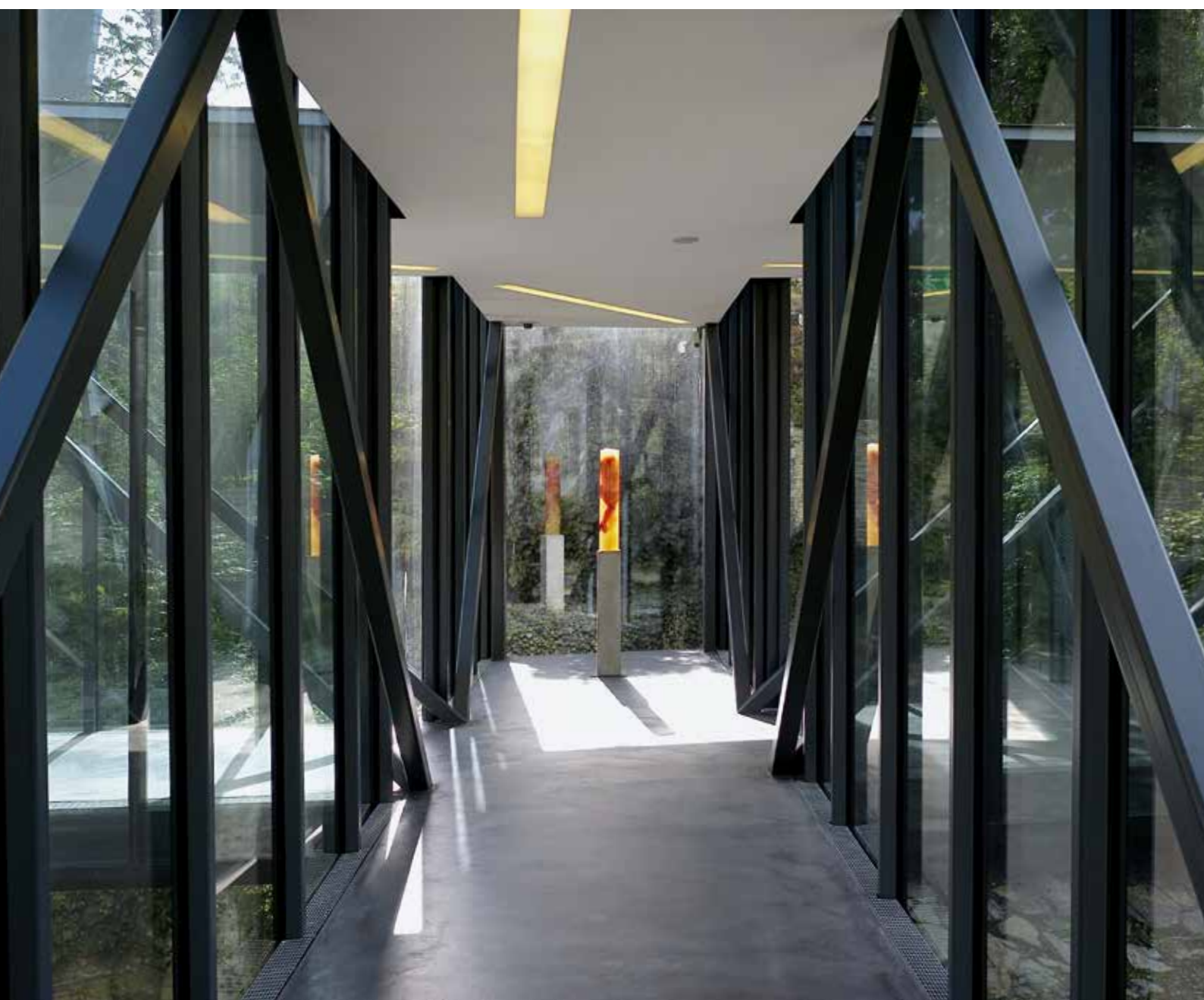
kurátoři
Jürgen Kaumkötter
a Eva Berger

Kurátor Jürgen Kaumkötter zahájil roku 2011 sérii výstav Daniela Pešty v německých městech. Kaumkötterovy projekty měly vždy politicko-sociální přesah a stejně tak koncipoval i Peštovu výstavu *Levitace* v pražském Museu Montanelli (2010) i její rozšířenou reprízu ve Felix-Nussbaum-Haus v dolnosaském Osnabrücku. Roku 1998 se původní historizující budova rozrostla o nový objekt stojící na troskách židovské synagogy. Dekonstruktivistická novostavba vznikla podle projektu amerického architekta židovského původu Daniela Libeskinda a okamžitě se zařadila mezi ikony současné architektury, stejně jako jeho Jüdisches Museum v Berlíně či Freedom Tower, která vyrostla v New Yorku na místě World Trade Center zničeného při teroristických útocích 11. září 2001. Osnabrücké muzeum vzniklo na počest místního malíře Felixe Nussbauma zavražděného za holocaustu. Nussbaumův životní příběh se odráží také v kompozici Libeskindovy stavby: její tři základní objemy směřují k místům, která hrála v Nussbaumově životě podstatnou roli, zatímco interiér je vymezen systémem stísněných betonových koridorů.

V průčelí jedné z chodeb umístil Jürgen Kaumkötter projekční plochu s videoartem *Narcis*, který se coby parabola přebujelého sebeobdivu, pokrytectví a slepoty vůči osudům druhých stal jedním z Peštových nejčastěji prezentovaných děl. Vedle malby *Pieta pro F. N.*, nyní trvalé součástí muzejní sbírky, a pláten ze souboru *Zápasy*, zde dále vystavil například asambláže ze starých rodinných fotografií zalitých do pryskyřice z cyklů *Šepoty*, *Pekla* a *Genetické kódy*. „Pešta používá okamžiky ze životů předchozích generací, které vedly k politickým a společenským peklům a rodinným dramatům, a skrze ně si klade otázky o kolektivním svědomí... Dlouhodobě se zabývá tématy náboženství a morální odpovědnosti. Pojem ‚levitace‘ v názvu výstavy se může vztahovat k neuchopitelnosti lidské existence ve vesmírném řádu, a zároveň odkazuje na technologii, kterou uplatňuje ve své práci. Když jednotlivci nebo celé skupiny proplovají průhlednou hmotou pryskyřice, jejich příběhy znovu ožívají,“ vysvětlil kurátor Kaumkötter.

ARTIST NAME

Gravitation Zero

Solingen

12/2 – 18/3/2012

Kunstmuseum Solingen,
Německo

kurátoři
Jürgen Kaumkötter
a Rolf Jessewitsch

Historizující budova muzea umění ve městě Solingen v Severním Porýní-Vestfálsku původně sloužila jako radnice. Roku 2004 k ní přibyla dostavba, ve které se usídlilo Zentrum der verfolgten Künste (Centrum pronásledovaného umění). Zdejší fond čítá na deset tisíc děl německé moderny, sbírku exilové literatury a kompletní knihovnu z pozůstalosti teoretika umění Waltera Benjamina. Kurátoři Jürgen Kaumkötter a Rolf Jessewitsch zde roku 2010 uspořádali výstavu *Die Unsterblichkeit der Sterne – Von Francisco de Goya über Walter Benjamin zu Václav Havel (Nesmrtelnost hvězd – od Francisca de Goyi přes Waltera Benjamina po Václava Havla)*. Vedle knih z Benjaminovy kolekce, spisů Václava Havla a Goyových listů z cyklů *Caprichos* a *Hrůzy války*, do ní zahrnuli malby, kresby a grafiky reflektující válečná dramata od 17. století po druhou světovou válku, a také díla současných politicky angažovaných umělců. Daniel Pešta byl na výstavě zastoupen dílem *Ježíš v plodové vodě*, které se ocitlo v přímé konfrontaci s obrazy Francisca de Goyi.

Stejně dílo Daniela Pešty se na témže místě objevilo znovu o dva roky poději v rámci jeho samostatné výstavy *Gravitation Zero*. Název evokující stav beztlíže a vytržení z reálného časoprostoru autor zhmotnil v ústředním díle představujícím procesí mnichů, nad jejichž těžkými, z betonu odlitými rouchy levitují prozářené tváře s umělcovými rysy. Odlitky vlastního autoportrétu použil také ve videoartech *Narcis* a *Výkřik*. Maska se tak definitivně etablovala jako klíčový prvek jeho vizuálního slovníku. „Maska není jen symbolem přetvářky, ale i naší neschopnosti vnímat skutečnou osobnost. Už samotné sejmutí masky je tvůrčí proces, při kterém si uvědomuji, že výraz tváře může být opravdu jenom jakási škraboška, která je často pouhou iluzí, že se může jednat i o rafinovaný nástroj, kterým prezentujeme sami sebe svému okolí podle vlastních potřeb,“ komentoval Daniel Pešta leitmotiv své tvorby. Maska sehrála ústřední roli také v jeho videoartu *Sedm smrtelných hříchů*. Zachycuje muže, který si den co den po návratu domů stahuje z obličeje gumovou škrabošku, hrubým kartáčem ji v umyvadle drhne od nánosu špíny a hříchu tak, aby byla příštího dne opět připravena bez poskvrný a stigmatizace k dalšímu použití.

Rozsáhlá výstava v Kunstmuseum Solingen, mapující průřez celou Peštovou dosavadní tvorbou, byla koncipována jako hommage zesnulé tanečnici a choreografce Pině Bausch, která působila v nedalekém Wuppertalu.

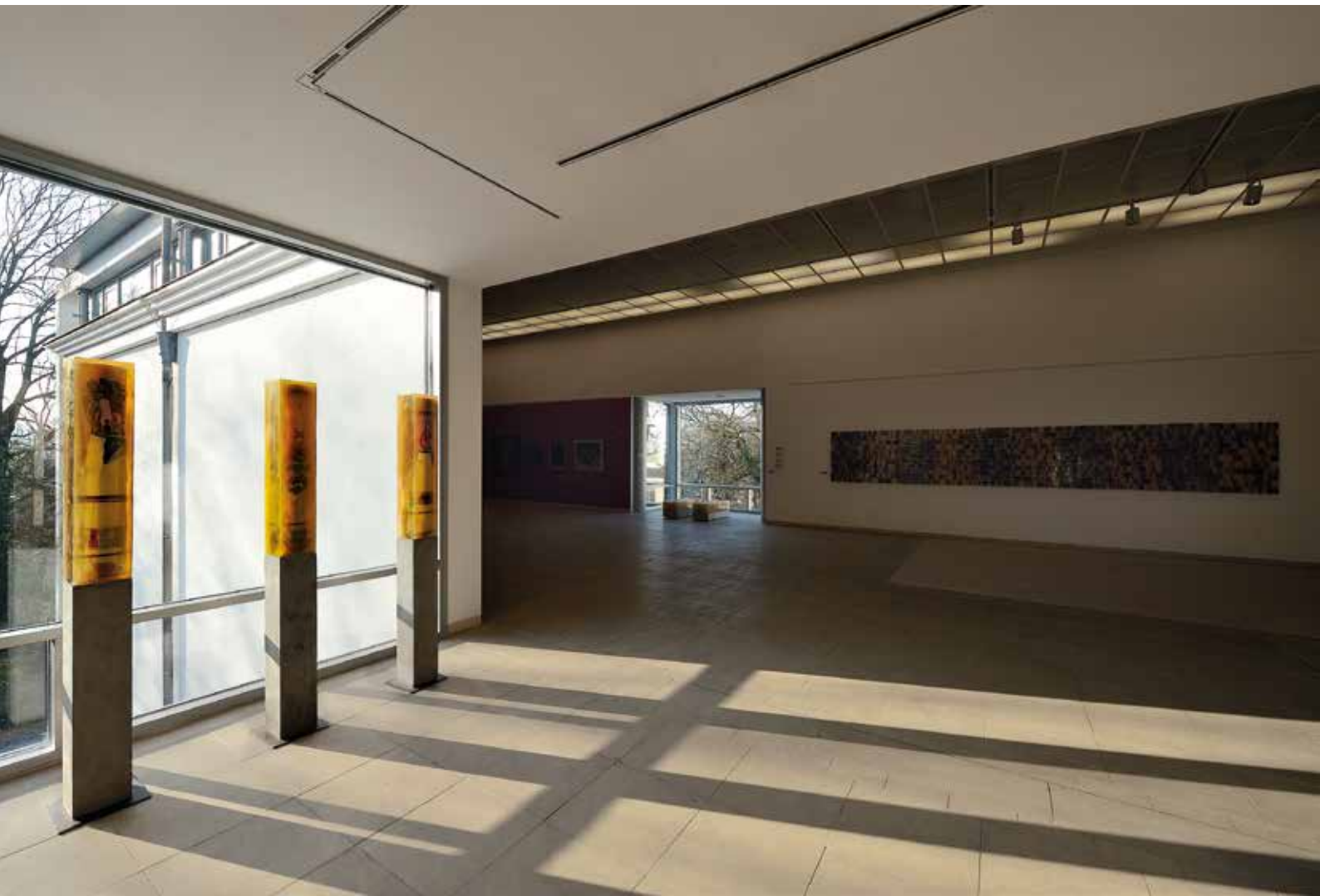

Gravitation Zero II.
(2011-2012)

Kunst in der Katastrophe Berlín

20/8 – 15/9 2013

Deutscher Bundestag,
Berlín, Německo

kurátoři

Jürgen Kaumkötter
a Rolf Jessewitsch

Budova Říšského, dnes Spolkového sněmu v Berlíně se stala jednou z ikon novodobých evropských dějin. Fotografie novorenesanční stavby, zničené roku 1933 úmyslně založeným požárem, a především jejích trosky na konci druhé světové války obletěly celý svět a staly se mementem poraženého nacistického Německa. Po pádu berlínské zdi prošla budova Reichstagu kompletní rekonstrukcí podle návrhu britského architekta Normana Fostera. Roku 2001 v sousedství vyrostl administrativní komplex, jehož skleněná fasáda umožňuje pohled zvenčí do konferenčních sálů a kanceláří tisícovky úředníků a poslanců a zhmotňuje tak ideu otevřenosti a transparentnosti svého architekta Stephana Braunfelse. Nová budova Paul-Löbe-Haus nese jméno předválečného předsedy německého parlamentu uvězněného nacisty. Se starým Reichstagem ji spojuje pěší most přes řeku Sprévu, který se stal jedním z architektonických symbolů znovusjednoceného Německa.

V létě 2013 v prostorách Paul-Löbe-Haus iniciovalo Zentrum der verfolgten Künste (Centrum pronásledovaného umění) při Kunstmuseum Solingen výstavu *Kunst in der Katastrophe (Umění uprostřed katastrofy)*, která v dílech dvaceti představitelů převážně německé výtvarné a literární moderny reflektovala druhou světovou válku. Daniel Pešta jako jediný ze zastoupených umělců zpracovával téma s odstupem více než půl století. Vedle obrazu *Zápas*, který představil již ve Felix-Nussbaum-Haus v Osnabrücku, zde vystavil například malby *Jako malé holky* a *Jako malí kluci*, na nichž červené šatičky a bílá košile plápolají nekonečnou noční oblohou osvětlenou Davidovými hvězdami se jmény obětí holocaustu. Pešta zároveň poukázal i na aktuálně hrozící nebezpečí. Jeho prezentaci dominoval videoart *Narcis*, kolem nějž poslanci Bundestagu museli denně procházet, stejně jako kolem „prostřeleného“ sloupu, v němž v krvavě zbarvené hmotě pluly tváře osob ztracených během války, či velkoformátové asambláže *People* sestavené ze stovek ruliček vytvořených z fotografií anonymních jedinců různých ras či vyznání.

I Was Born in Your Bed

Benátky

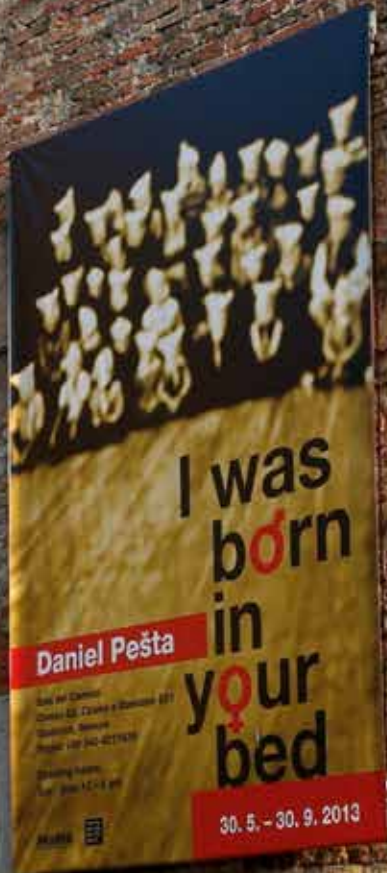
29/5 – 30/9/2013

Sala del Camino, Convento
dei Santi Cosma e Damiano,
Benátky, Itálie

kurátor
Jürgen Kaumkötter

Jestliže se předchozí výstavy Daniela Pešty soustředily především na dozvuky holocaustu a druhé světové války, ve svém novém autorském konceptu se zaměřil na romskou otázku. Na základě doporučení německých muzeí, ve kterých v předešlých letech vystavoval, vybrala Comune di Venezia jeho projekt *I Was Born in Your Bed* jako kolaterální akci 55. *bienále současného umění v Benátkách*. K dispozici dostal prostor Sala del Camino v bývalém klášteře svatých Kosmy a Damiána na ostrově Giudecca. Konvent byl postaven koncem 15. století na popud benediktinské jeptišky ze šlechtické rodiny Mariny Celsi pro sedmdesát pět řádových sester. Budova posléze sloužila nejrůznějším účelům – jako kasárna, nemocnice, solná továrna či textilní manufaktura. Poté, co ji koupilo město Benátky, prošla renovací a dnes je využívána pro kulturní a sociální aktivity.

Ohniskem Peštovy výstavy *I Was Born in Your Bed* se staly dva velkoformátové videoarty natočené s romskými dětmi z Lysé nad Labem. Scénáře obou filmů jsou prakticky totožné: chlapci a děvčata se řadí na lavičkách v tělocvičně, jako by se chystali na každoroční společné fotografování. Hlas učitele postupně vyvolává jménem každé z dětí a ty si poslušně natahují přes hlavu černý nebo bílý sáček – a nakonec si utáhnou tkaničku pod krkem. Toto podobenství o třídění lidí podle „špatné“ nebo „správné“ barvy pleti a zároveň o jejich pasivním přijímání role, do které je obsadila většinová společnost, bylo dosloveno v namalovaných portrétech všech účinkujících dětí. Pod každou podobiznou stál stejný nápis: *I'm a Gypsy, and You?* Odpověď na tuto otázku našli návštěvníci v benátském zrcadle umístěném v průčelí vstupního koridoru. „Přemýšlíme-li o životě Romů, činíme tak často, jako by se jednalo o něco mimo naše bytí. Představme si však, že se sami narodíme jako Romové. Možná bychom v sobě také našli netušené vzorce chování a začali se projevovat odlišně, tedy ‚problematicky‘. Snad z pudu sebezáchovy, možná ze strachu, možná z rezignace. Ale ani jeden z těchto faktorů není kompatibilní se slovem naděje,“ dodává autor. V prostorách bývalého kláštera, které odkazují na křesťanské základy naší civilizace, vyznělo jeho poselství obzvláště palčivě.

**I was
born
in
your
bed**

Daniel Pešta

born and raised in
Czechia, 1977, lives and works in Prague
www.danielpesta.com
tel: +420 224 111 111

30. 5. - 30. 9. 2013

I was born
in your bed

Kde domov můj?

Praha

11/10 2013 – 13/1 2014

Centrum současného umění
DOX, Praha

kurátoři

Jaroslav Anděl ve spolupráci
s Leošem Válkou

a Michaelou Šilpochovou

Ústřední videoarty z konceptu *I Was Born in Your Bed*, který Daniel Pešta poprvé prezentoval v rámci *55. bienále současného umění v Benátkách*, byly následně zahrnuty do celé řady domácích i zahraničních projektů. Již roku 2013 se objevily na výstavě *Kde domov můj?* v Centru současného umění DOX v Praze. Multifunkční kulturní prostor v pražské čtvrti Holešovice byl veřejnosti otevřen roku 2008. Vznikl přestavbou bývalé továrny z konce 19. století na výrobu strojů firmy Rossemann & Kühnemann, kde v poválečné době až do roku 1991 sídlil národní podnik Zukov (Závody umělecké kovovýroby). Jedna z největších středoevropských privátních galerií s výstavní plochou více než 3 000 čtverečních metrů byla postavena podle návrhu architekta Ivana Kroupy z iniciativy a soukromých prostředků developera Leoše Války a jeho společníků. DOX byl zařazen do publikace *Phaidon Atlas of 21st Century World Architecture* mezi nejvýznamnější stavby světa roku 2008 a ve stejném roce byl nominován na prestižní architektonickou cenu Mies van der Rohe Award.

Ředitel Centra Leoš Válka definuje jeho poslání následovně: „V době, kdy stále více lidí myslí nebezpečně stejným způsobem, schopnost umění znejistit třeba jen na chvíli naše obvyklé způsoby vnímání může být jeho největším přínosem.“ Název DOX je odvozen z řeckého slova *doxa*, které znamená způsob chápání věcí, názor či přesvědčení. Od toho se odvíjí i jeho programové zaměření na aktuální společenská témata s přesahem do mimouměleckých disciplín, jako jsou psychologie, filozofie, historie, sociologie, či politologie.

Kriticky koncipované výstavy *Kde domov můj?* se vedle Daniela Pešty účastnilo kolem dvacítky českých i zahraničních umělců, kteří si podobně jako on kladli otázky o místě, městě a zemi, kam patří, nebo z níž se naopak cítí být z nějakého důvodu vyloučení. Už samotný název projektu, citující úvodní verš z české státní hymny zakončený otazníkem, formuloval pocity nejistoty a frustrace a také pochybnosti o naší národní identitě, které sytí „blbou náladu“ ve společnosti.

kde
domov
můj
where
is my
home

Centre
for Contemporary
Art

ХОД

I Was Born in Your Bed

Litomyšl

19/7–5/9 2014

Jízdárna zámeckého návrší,
Litomyšl

kurátorka
Helena Marie Hendrych

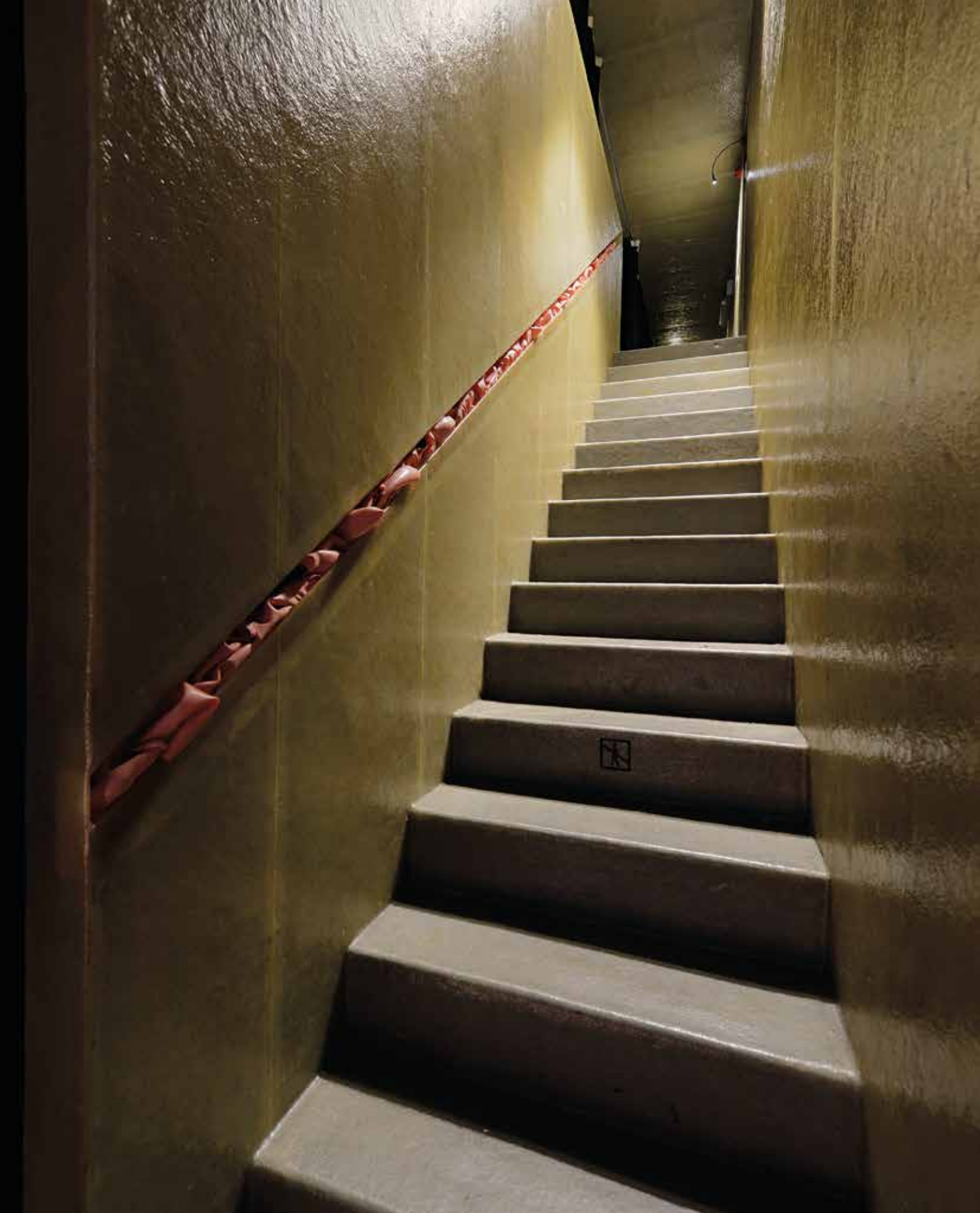
Rozšířená repríza projektu *I Was Born in Your Bed*, premiérově uvedeného v Benátkách roku 2013, se konala v nově zrekonstruované Jízdárně zámeckého návrší v Litomyšli. Tento skvost renesanční architektury byl nově zrekonstruován podle návrhů studia HŠH architekti, kteří jej proměnili v kulturní multifunkční prostor. Použití netradičních materiálů v interiéru Daniela Peštu inspirovalo k instalačním nápadům, které původní záměr obohatily o nové významové roviny. Vzhledem k tomu, že laminátové stěny nedovolovaly klasické zavěšení děl, použil autor systém stojných podpěr umístěných v prostoru. Portréty romských dětí účinkujících ve videoartech umístil na stoly školních lavic do temné kabiny. Stísněná kobka bez oken umocnila pocit bezvýchodnosti a nucené segregace romských chlapců a děvčat, na kterou se autor snažil poukázat. Do okenních výklenků a zahloubení zábradlí navrstvil gumové odlitky lidských obličejů a proměnil je tak v koryta s indiferentní biomasou, která jen při bližším ohledání vykazovala humánní rysy. Nad stejné masky v různých barvách lidské pleti, tentokrát slisované do metrových krychlí, umístil animaci vlastního textu: „Pochybnost posílena rozdělením, rozdělení umocněno vinou, vina odpuštěna tolerancí, tolerance podpořena smířením, smíření povzneseno sblížením, sblížení násobeno respektem... k bližnímu.“ Ústředním artefaktem výstavy se stal nenápadný objekt jakoby mimoděk odložený v rohu místnosti. Kubus sestavený z epoxidových bloků, v nichž pluly tušené kusy těl, nesl nedbalý nápis červenou barvou, jakou se znamenají muzejní exponáty: *Ecce Homo*.

Koryta (2014)

⁶² *Separace (2012)*

⁶³ *Ecce homo (2004–2011) Separace (2012)*

^{64/65} *I Was Born in Your Bed (2013)*

conciliation, reconciliation elevated by coming to

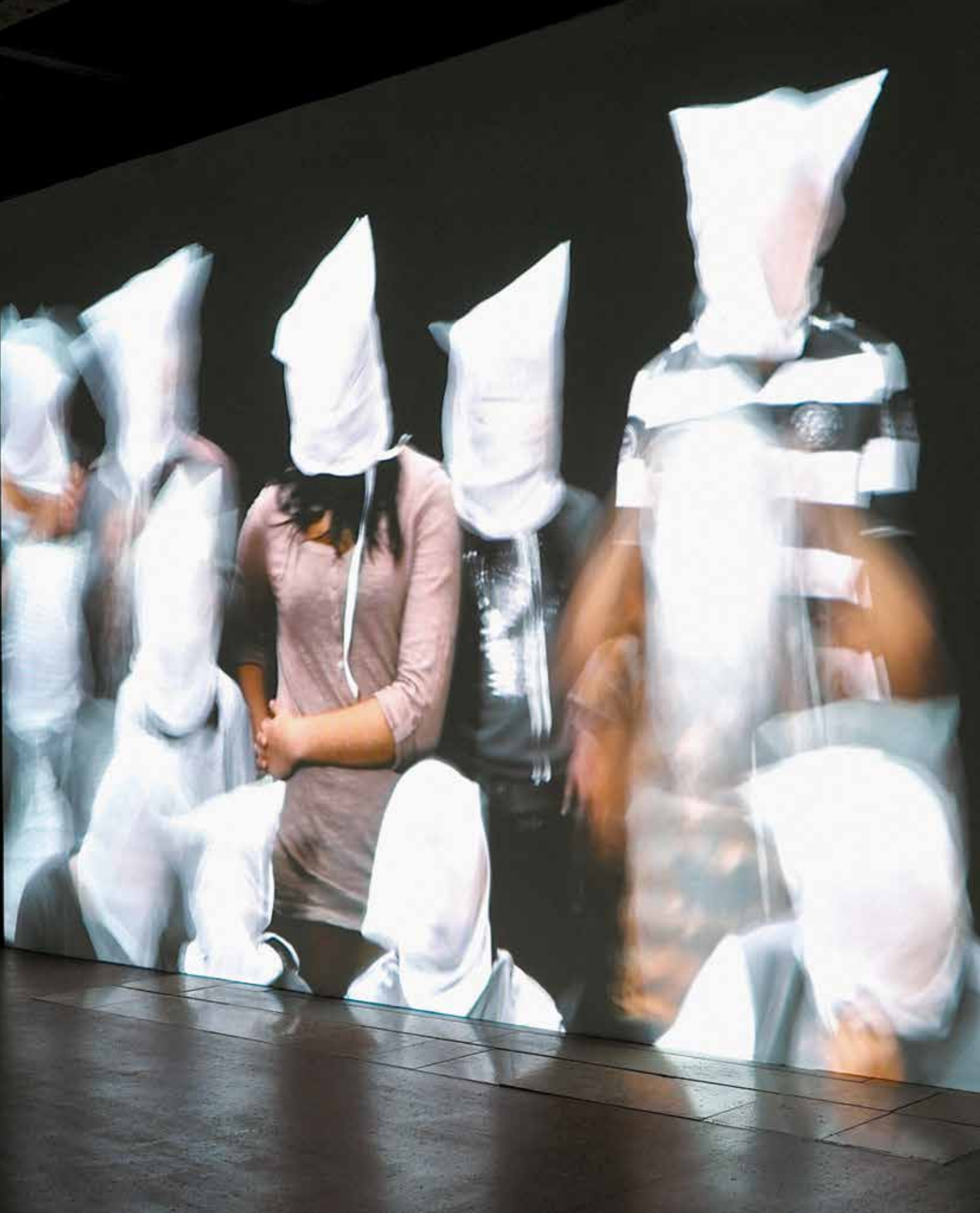
Now & After Video Art Festival Moskva

2/4 – 30/4 2014

Gulag Museum,
Moskva Rusko

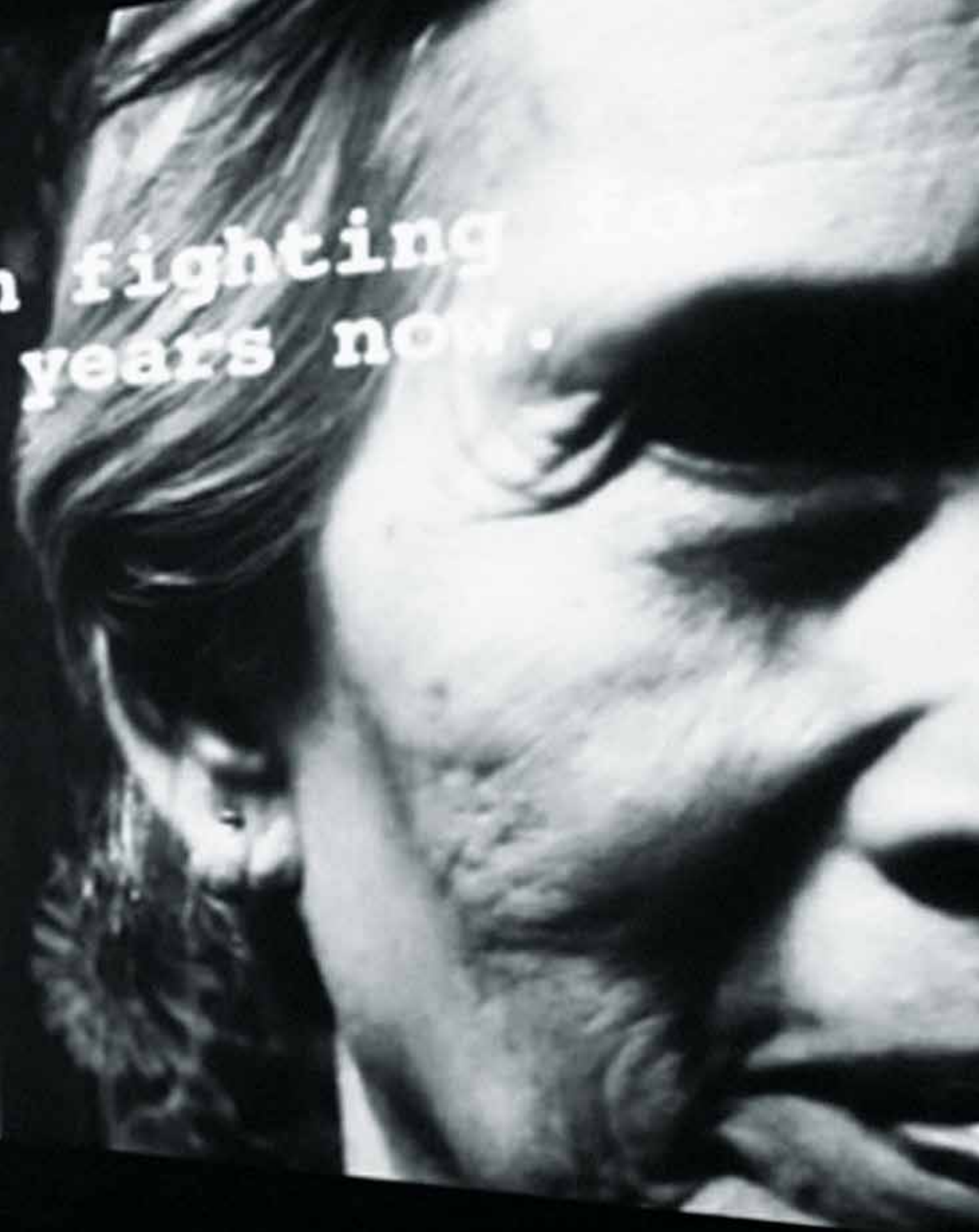
kurátor
Marina Fomenko

Videoarty *I Was Born in Your Bed* byly rok po své benátské premiéře zařazeny do programu mezinárodního festivalu *Now & After*. Tato přehlídka videoartu, kterou od roku 2011 pořádá ruská kurátorka Marina Fomenko, se každý rok koná na jiném místě. Její čtvrtý ročník hostilo moskevské Gulag Museum, jehož zakladatel Anton Antonov Ovsejenko, historik a sociální aktivista, sám prošel stalinskými lágry. Posláním muzea tudíž je, aby zločiny komunismu nebyly zapomenuty, a téma kolektivní paměti a vytěsnění nepříjemných vzpomínek se stalo také hlavní myšlenkou festivalu. „Paměť je zvláštní lidská schopnost shromažďovat minulost a uchovávat ji pro současnost i budoucnost, překonat zapomnění. Vyzýváme umělce, aby prozkoumali paměť jako flexibilní strukturu, která migruje v čase a prostoru z člověka na člověka, z generace na generaci, mezi sociálními skupinami a národy, mezi městy a kontinenty, mezi virtuálním a skutečným světem,“ objasnila Marina Fomenko. Díla třiceti autorů z celého světa zkoumala různé funkce osobní i kolektivní paměti, její ztrátu, ale i vzpomínky na události, které se nikdy nestaly, i na ty, které se teprve stanou – předtuchy nepředvídatelné budoucnosti. Videoarty Daniela Pešty zde získaly čestné uznání poroty.

een fighting
20 years now.

Personal Structures Crossing Borders Benátky

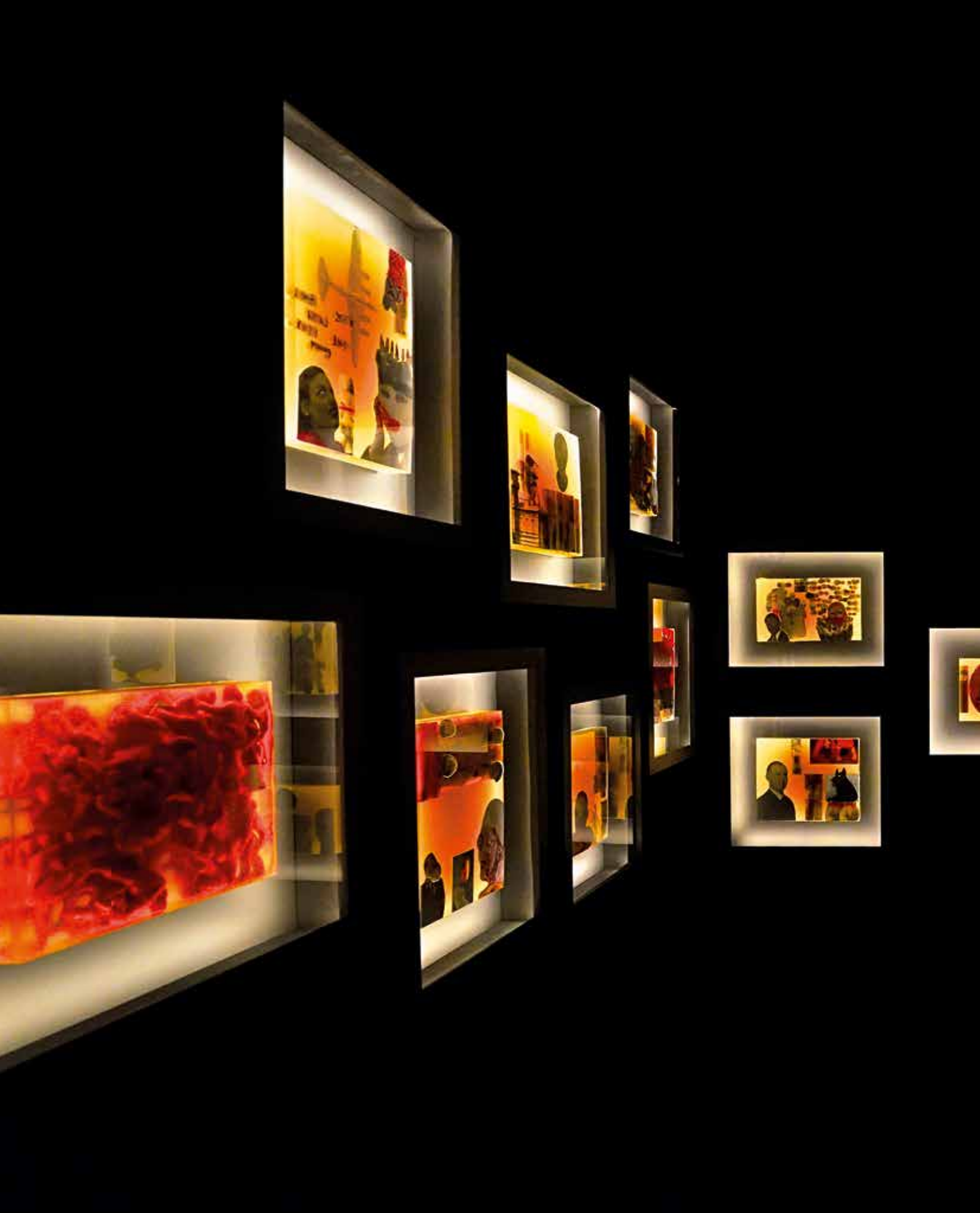
9/5 – 22/11 2015
Palazzo Bembo,
Benátky, Itálie
kolektiv kurátorů

Na základě prezentace Daniela Pešty během 55. bienále v Benátkách jej oslovil tým kurátorů kolaterálního projektu *Personal Structures*, aby se zapojil do následujícího ročníku, za jehož ideový rámec byla stanovena subjektivní reflexe pojmů čas – vesmír – existence. Mezi stovkou autorů z celého světa zde byli vedle méně známých tvůrců zastoupeni renomovaní umělci jako Carl Andre, Daniel Buren, François Morellet, Hermann Nitsch, Roman Opałka či Yoko Ono. Projekt tak mapoval široké spektrum aktuálních uměleckých projevů, názorů i médií v mezinárodní perspektivě.

Výstava byla situována do historických paláců Bembo a Mora v centru Benátek. Daniel Pešta dostal k dispozici místnost v Palazzo Bembo, který se nachází na nábřeží Canal Grande poblíž mostu Rialto. Postaven byl v 15. století šlechtickou rodinou Bembo, a přestože prošel několika přestavbami, dodnes si uchoval původní fasádu, která je příkladem benátského stylu propojujícího byzantské vlivy maurského Španělska s typicky gotickými prvky.

V uměle vytvořeném „black boxu“ zde Pešta poprvé vystavil své *Záznamy noční hlavy*. Jedná se soubor dvaceti šesti halucinatorních asambláží, ve kterých se prolínají fragmenty starých fotografií, často dotvořené malbou nebo výšivkou, s různorodými fetiši a neidentifikovatelnými předměty. Momentky z osobní i kolektivní paměti, hrůzné vize, ale i tajemné příběhy touhy se vynořují z transparentní pryskyřice v několika na sebe litých vrstvách tak, jako se vyjevují obrazy během spánku. „Snažil jsem se zachytit to, co naše podvědomí uvolňuje během noční útlumové fáze organismu, kdy dochází ke krátkým nekontrolovatelným invazivním činnostem mozku, který v tomto stavu reflektuje úseky předchozích snů a chaoticky je kombinuje s prožitými reáliemi – vzpomínkami z dětství, ale i s pocity strachu a viny. Jsou to ale i záznamy euforických vnitřních kmitočtů, někdy prostoupené sexuální energií, jindy pocity archaického bezpečí tušeného univerza,“ vysvětlil autor. Snový efekt asambláží prohlubovalo jejich vnitřní světlo, které do černého prostoru pronikalo skrze díla samotná. Společně se *Záznamy noční hlavy* Daniel Pešta v Palazzo Bembo poprvé představil sochu dvouhlavého telete *Double Face* a plastiky z volného cyklu *Zvěstování*. Jednalo se o parafráze notoricky známé siluety ukřižovaného Krista ovinuté do gázy impregnované voskem. Tímto gestem z umučeného těla Spasitele, které je v křesťanské tradici příslibem vzkříšení, vytvořil bezmocné, mumifikované torzo. „Nový život“, který klíčil v jeho těhotném bříše, mohl být sice vnímán jako příslib naděje, ale také jako hrozba zkázy.

**PERSONAL
STRUCTURES**
Crossing Borders

**LEARN
FROM MASTERS**

PALAZZO BEMBO

BIENNAL

LA BIENNALE DI VENEZIA
la Biennale Internazionale d'Arte
Venice 2015

Liquid Cities

New York

25/10/2015

kurátor

Luca Curcim

Slovem „liquid“ neboli „tekutý“ je označován stav hmoty bez konkrétního tvaru, složené z molekul, které se volně pohybují mezi sebou a mají tendenci proudit. Takový je i charakter projektu *It's Liquid*, který nespadá do kategorie klasických výstav, ale spíše se jedná o putovní „event“. Pokaždé má trochu jinou podobu a koná se vždy na jiném místě, často v rámci velkých přehlídek výtvarného umění, designu a architektury. Kurátor Luca Curcim si také vybírá proměnlivé množství mezinárodních umělců, především fotografů, videoartistů a performerů, kteří zkoumají situaci dnešního člověka v „tekuté“ realitě virtuálního světa. Daniel Pešta se *It's Liquid* účastnil opakovaně mezi lety 2012 a 2015, kdy svá díla prezentoval v Benátkách, na Bari, v Miláně a v New Yorku. Jednodenní newyorský *International Video Art Limousine Festival Liquid Cities* se odehrával v legendární manhattanské limuzíně, kde pasažéři během jízdy městem sledovali sérii videoartů, včetně Peštova kritického *Narcise*.

Skvělý nový svět

Praha

11/9/2015 – 25/1/2016

Centrum současného umění
DOX, Praha

kurátoři
Leoš Válka
a Michaela Šilpochová

Mottem projektu *Skvělý nový svět* v Centru současného umění DOX se stal citát George Orwella: „Lidstvo má na vybranou mezi svobodou a štěstím a pro obrovskou masu lidstva je štěstí lepší.“ Výstava porovnávala modely fungování společnosti, jak je v minulém století ve svých slavných dystopických vizích budoucnosti popsali Aldous Huxley, George Orwell a Ray Bradbury, se současnou situací západní civilizace. Orwellův systém kontroly občanů založený na psychologické manipulaci, strachu a totální absenci soukromí jasnozřivě předpověděl dokonalost sledovacích systémů, kamer či čipů s biometrickými údaji. Aldous Huxley spatřoval ve třicátých letech minulého století zásadní hrozbu v technologických intervencích vedoucích k řízenému rozkastrování společnosti a Ray Bradbury již v padesátých letech předpověděl vítězství povrchní kultury masových médií.

Do projektu *Skvělý nový svět* se zapojila třicítka mezinárodních umělců, kteří se zabývají tématy všudypřítomné kontroly, konzumní společnosti a mediální hyperreality. Daniel Pešta zde představil svůj videoart *Výkřik*, recyklovatelný balík s lidskými zárodky *Ecce Homo* a velkoformátovou malbu *Chytači světla* zobrazující apokalyptickou vizi atomového hříbu po výbuchu jaderné bomby – memento konečnosti všeho živého.

Idea *Skvělého nového světa* však posléze získala i optimistickou podobu: v prosinci roku 2016 ředitel DOXu Leoš Válka ve spolupráci s architektem Martinem Rajnišem zrealizoval svoji utopickou vizi, když nad budovou Centra DOX odhalil čtyřicet dva metrů dlouhou ocelovo-dřevěnou vzducholod' *Gulliver*, která slouží jako nekonformní prostor pro umění a literaturu.

101

instalace v DOXu s dílem Daniela Pešty
Ecce homo (2004–2011)
98/99 expozice výstavy
Skvělý nový svět v DOXu
100/103 vzducholod' *Gulliver* podle
návrhu Leoše Války a architekta
Martina Rajniše

Standardní muži a ženy v jednotných dávkách.
Standard men and women: in uniform batches.

Aldous Huxley, *Brave New World*

Milliony identických blíženců.
Konečně byl princip hromadné
výroby aplikován i v biologii.

Millions of identical twins.
The principle of mass production
at last applied to biology.

Aldous Huxley, *Brave New World*

**Devadesát šest lidských
bytostí vyrůstá nyní tam,
kde dříve rostla jen jediná.**

Making ninety-six human
beings grow where only
one grew before.

Aldous Huxley, *Brave New World*

• bubbling

Freedom in the Bubble

Záznamy noční hlavy / Gen Y!

Osík u Litomyšle

12/6 2016 – 28/2 2017

18/6 2017 – 30/9 2017

White Gallery,
Osík u Litomyšle,
Česká republika

kurátor
Martin Janda

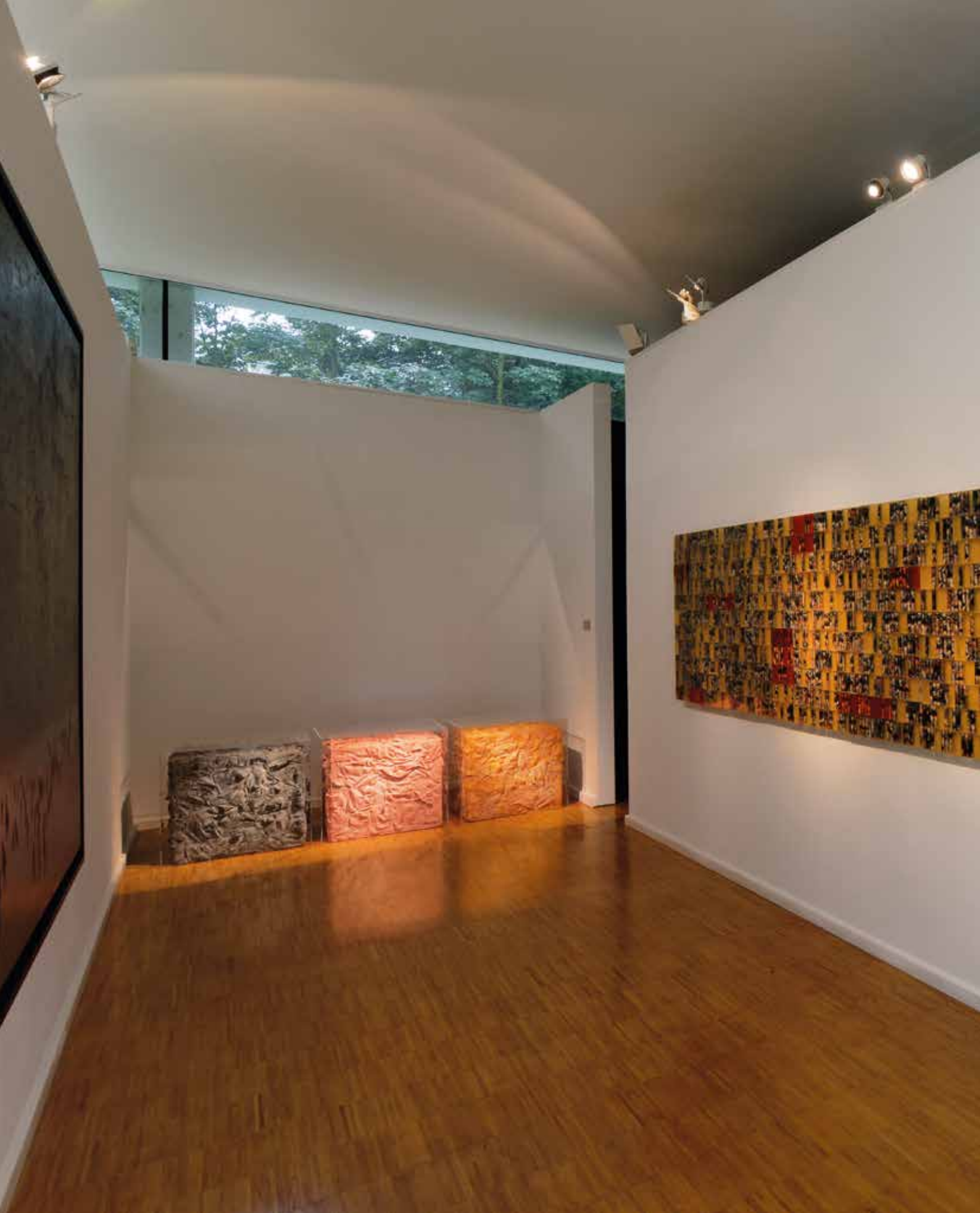
Od roku 2010, kdy byla White Gallery založena, nabízí jedinečný prostor pro komorní výstavy v bělostně čisté architektuře obklopené přírodou. Gracilní budova stojí na rodinném pozemku Martina Jandy, který ji navrhl a postavil jako neokázalý pomník památce své matky, malířky a grafičky Ludmily Jandové. Na její odkaz navazuje také program galerie, který se soustředí především na její generační a ideové soupevníky, přičemž Daniel Pešta spadá do druhé zmíněné kategorie. Roku 2016 převzal Martin Janda Peštovu instalaci z benátského Palazzo Bembo, kde roku 2015 v rámci mezinárodního projektu *Personal Structures* prezentoval cyklus *Záznamy noční hlavy* a plastiky ze série *Zvěstování*. V prostorách White Gallery Peštova díla získala nové konotace. V zadním traktu vystavěl černou chodbu, z jejíchž stěn vystupovaly jen osvětlené asambláže jeho snových vizí. Tomu kontrastoval přirozeně prosvícený hlavní sál, osazený subtilními plastikami z plátna a vosku na motivy zrození, a nově vytvořeným videoartem *Zvěstování V*. Autor na něm zachytil dvě mladé ženy v pokročilém stádiu těhotenství, které si ve vzájemné harmonii omývají vlasy bělostným mlékem za ohlušujícího rachotu motorů startující rakety Apollo. Zvuk, který prostupoval celým prostorem galerie, mohl stejně tak evokovat očekávání nového života, jako přibližování se člověka k naplnění jeho úlohy v rámci vesmírného řádu.

Situování White Gallery uprostřed zahrady obkroužené meandrem potoka vyzývá, aby výstavy expandovaly do exteriéru. Daniel Pešta na ohoz galerie osadil kamennou lavičku s nenápadným vytesaným nápisem *Dreams make flesh*. Na trávník pak instaloval betonový objekt *Gravitation Zero II.*, ztvárňující postavy barokních světic směřujících ze šikmé základny ke slunci. Plastika natrvalo umístěná v panenské přírodě působí jako spirituální energetický zdroj – „duchovní solární baterie“.

Logickým pokračováním záměru představit ve White Gallery tvorbu Daniela Pešty v celé šíři se stala prezentace otevřeného cyklu jeho kultovních *Genetických kódů* nazvaná *Gen Y!*. Rozměrné asambláže z fotografií neznámých lidí ze starých rodinných alb zatavených do pryskyřičných bloků se ve White Gallery ocitly v dramatické konfrontaci s triptychem *Puzzle*. Tři nádrže plné gumových odlitků lidských tváří asociujících indiferentní ostatky, nainstalované v ztemnělém koridoru, působily jako pieta za minulá lidská pokolení. Archaická energie, která čísel z těchto exponátů stejně jako z obrazu *Zápas*, byla vyvážena voskovou plastikou *Double Face II.*, na níž zdvojená, mírem prostoupená, usmívající se ženská tvář vzhlíží s nadějí k nebi. Vítězné dovršení přechodu mezi hmotnou a spirituální existencí pak představovala Peštova malířská parafráze na symbolistní apoteózy nazvaná *Membrána*.

white

Double Face II. (2012–2016)

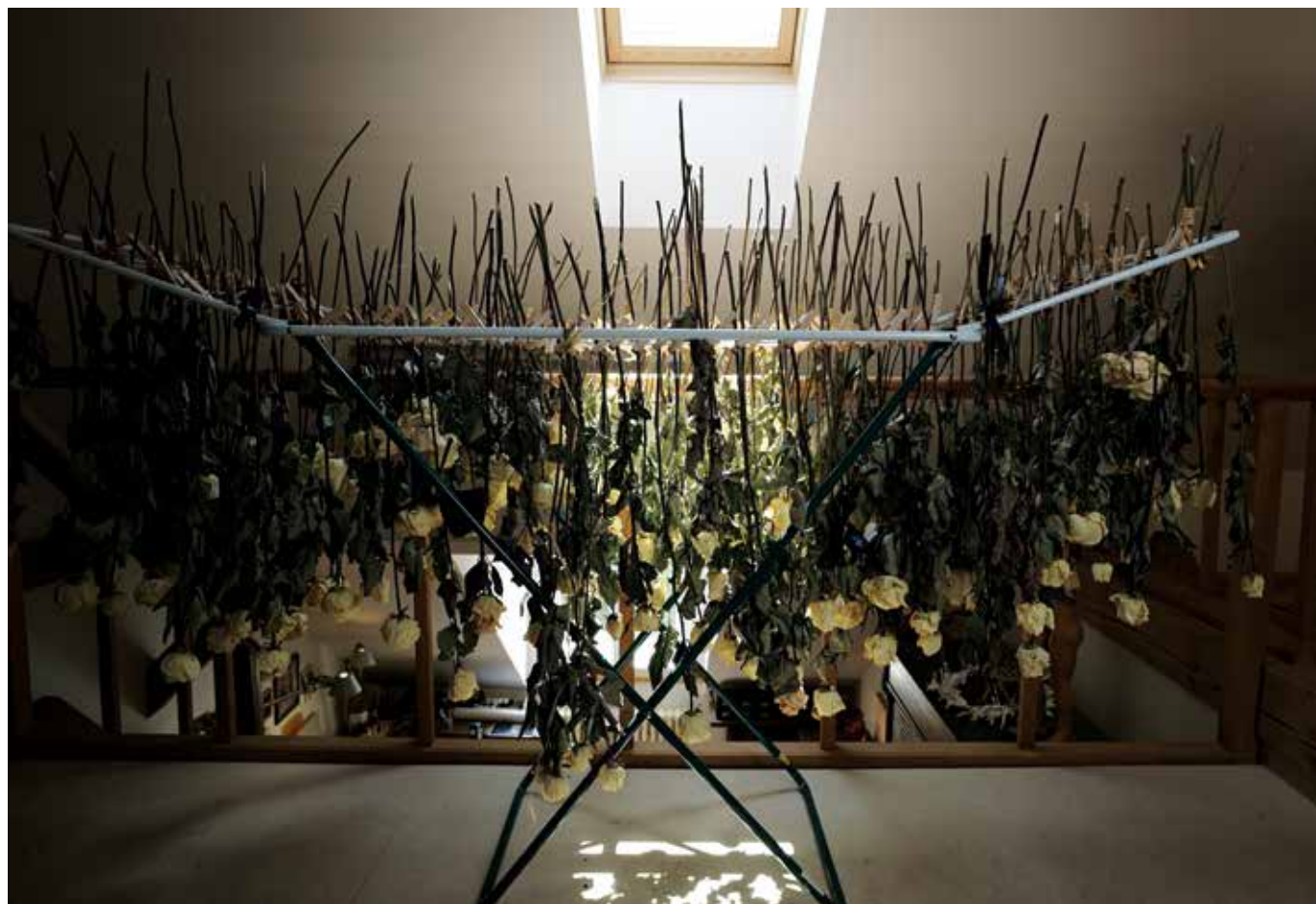
Boží mlýnky Václava Havla

Praha

2016 –
stálá expozice
duchovní centrum
Pražská křižovatka,
kostel sv. Anny, Praha

18. prosince roku 2011 zemřel Václav Havel, dramatik, disident a první prezident svobodného Československa a později České republiky. Pietní pochod Prahou na jeho počest byl kolosální. Z tisíců růží, které truchlící lidé položili na místo posledního rozloučení, aby byly nakonec vhozeny do proudu Vltavy, vybral Daniel Pešta sedmdesát pět květů, ze kterých se rozhodl vytvořit objekt na Havlovu počest. Ušchlé bílé a červené růže zalil do epoxidových válců uložených na kinetických ložiscích. „Mým záměrem bylo, aby projekt nepůsobil staticky a mezi dílem a divákem docházelo k fyzické interakci. Koncept tím dostal hravý, ale zároveň i meditativní podtext; pozorovatel se stal jeho součástí. Myslím, že by Havlovým nekonformním postojům byla tato myšlenka blízká. Koncept vychází ze symbolického čísla sedmdesát pět – tedy z počtu let, kterých se dožil. Právě s tolika kusy růží jsem se rozhodl pracovat. Jeden květ za každý rok života. Vedle letopočtů Havlova narození (1936) a úmrtí (2011) jsem jako významný mezník použil revoluční rok 1989. Tato hra čísel mě přivedla k myšlence využití padesáti tří rudých, bolestných, květů, vyjadřujících počet roků, která Václav Havel prožil v nesvobodě, a dvaadvacet bílých květů naděje, symbolizujících délku jeho života po sametové revoluci,“ vysvětluje autor. Formální podoba Peštova díla byla inspirována Havlovou podporou nezávislosti Tibetu a jeho přátelstvím s dalajlámou. Tato souvislost jej přivedla k paralele s tibetskými modlitebními mlýnky, které tubusy se zakonzervovanými růžemi evokují. Diváci je mohou roztáčet a symbolicky tak dodávat životodárnou energii Havlovu odkazu. Náhodný není ani název celého díla, v němž Daniel Pešta parafrázoval české úsloví: „Boží mlýny melou pomalu, ale jistě!“ V roce nedožitých osmdesátých narozenin Václava Havla své dílo věnoval duchovnímu centru Pražská křižovatka, které prezident Havel s manželkou Dagmar vybudovali v gotickém kostele svaté Anny. V jeho podkroví, jemuž vtiskla citlivou moderní podobu architektka Eva Jiřičná, je také natrvalo instalováno.

růže pro Václava Havla
422/423 *Boží mlýnky Václava Havla* (2014–2016)
v kostele sv. Anny, Praha

Škola / I'm Your Mother

Praha

10/2 – 30/3 2017

9/3 – 10/5 2019

Artinbox Gallery, Praha

kurátorka

Nadia Rovderová

Artinbox Gallery vznikla roku 2010 v památkově chráněném domě V Kísně v Perlové ulici č. 3 na Praze 1. Autorem funkcionalistického domu z roku 1930 je architekt František Havlena, mimo jiné autor paláce Svět. Výstavní prostor je situován v suterénu domu a také program galerie bývá „undergroundový“. Od počátku se sice specializovala především na fotografii a její přesahy, galeristka a kurátorka Nadia Rovderová zde ale uspořádala také řadu tematických výstav, které zahrnuly i ostatní výtvarná média. Daniel Pešta se zde účastnil politicky angažovaných projektů *Peace, please!* (2014) a *Kdo lže, krade...?* (2014) i dalších kolektivních výstav *Láska je slepá, sex je jinde* (2011), *Umění porodit* (2011), *Geny a generace* (2014) aj. Společně s fotografkou Suzanne Pastor zde roku 2012 realizoval výstavu *Na jiné planetě, ve jménu lásky*. Roku 2017 ho Nadia Rovderová vyzvala, aby pro Artinbox připravil svoji samostatnou prezentaci. Expozici dominoval neonový nápis ŠK«O»LA, který určil ironický charakter projektu. Daniel Pešta zde v novém kontextu vystavil své starší, tematicky související práce, ale především sérii nově namalovaných obrazů, z nichž jeden vytvořil společně se svým přítelem Lubošem Plným.

„Daniel Pešta se noří do dob ponurého socialismu, kdy sám dospíval, a společně s Davidem Salingerem a jeho knihou *Kdo chytá v žitě* či Evanem Hunterem a jeho *Džunglí před tabulí* zkoumá své vlastní dětství i školský systém obecně. Ve svých malbách, objektech, asamblážích a videoartech zpytuje faktory, které formují naši osobnost přesto, že jsme neměli šanci je ovlivnit: geny, talenty, rodinné zázemí, dobré či špatné kolektivy, politický režim... Reagovalo naše okolí na naše talenty, zájmy a touhy, nebo nám určilo škatulku, do níž spadáme?“ tázala se v doprovodném textu výstavy kurátorka Nadia Rovderová.

V roce 2019 Pešta v Artinbox Gallery představil další projekt, tentokrát na téma ženského údělu, kterému se průběžně věnuje. Pod názvem *I'm Your Mother* zde vystavil soubor děl na téma svatba, početí, zrození, mateřství, postavení ženy v manželství a ve společnosti, ale i v klíčových situacích, kdy se osud komplikuje a je nutné vyvinout mimořádné úsilí na zachování života svých bližních, a to často i za cenu obětování vlastních ambicí, či dokonce osobní rezignace na sebe samu.

Daniel Pešta
Škola
10. 2. – 30. 3. 2017

ŠK < < O > > HA

Je takový osud,
že co je v něm bez chvění,
není pevné.

Chomutov 1980

I'M YOUR MOTHER

Personal Structures

Open Borders

Benátky

13/5 – 26/11 2017

Palazzo Mora, Benátky, Itálie
kolektiv kurátorů

Roku 2017 byl Daniel Pešta opět přizván ke kolaterálnímu projektu *Bienále současného umění v Benátkách Personal Structures*. Mezi dvěma stovkami umělců ze čtyřiceti zemí všech kontinentů se jej mimo jiné účastnili Marina Abramovič, Nobuo Araki, Jeff Koons, Markus Lüpertz, Arnulf Rainer či Lawrence Weiner. Podtitul výstavy *Open Borders* naznačil, že její koncepce není tematicky ani technologicky nikterak limitována a stejně jako v předchozím ročníku si vytkla za cíl předestřít co nejširší spektrum podob současného vizuálního umění. Daniel Pešta svoji expozici v renesančním Palazzo Mora ve čtvrti Cannaregio nazval *Výkřiky* podle dvou obrazů, které se v souladu s tím, jak své stejnojmenné legendární dílo pojal před více než sto lety Edvard Munch, staly metaforou bezmoci a utrpení jedince. Aktuální kontext jim dodala velkoformátová malba *Volby*, zobrazující klaku zfanatizovaných voličů. Přestože Daniel Pešta toto plátno vytvořil jako bezprostřední reakci na zvolení Donalda Trumpa prezidentem Spojených států, jeho poselství lze uplatnit v široké časové i geografické perspektivě: vypovídá o destruktivní síle zmanipulovaného davu, v němž se z lidí stává tupé stádo či krvelačná smečka. V opozici k tomuto obrazu byl promítán videoart *Kapka* zachycující lidské oko zoufale mrkající pod přívalem kapek rudé tekutiny, který se stal intimním dokumentem o permanentně snášeném příkoří, jemuž se lze jen stěží bránit. „Často jsem se sám sebe tázal, jaký je důvod dělat umění, pokud ignorujeme nekonečný přívál informací o hrozícím nebezpečí, a aktivně se mu nepostavíme. Pro mě je to nepředstavitelné. Zároveň ale nemám rád pojem ‚angažované umění‘, protože si myslím, že se nedotýká podstaty. Za výstižnější považuji termín ‚reaktivní umění‘, protože umění vnímám jako jednu z mála možností, jak se vzepřít politické manipulaci a rozeznít alarm, který může varovat před katastrofou, která nás ohrožuje,“ komentoval Daniel Pešta svoji intervenci v rámci projektu *Personal Structures*.

Volby (2016–2017) – detail

448/449 *Výkřik I.* (2015–2016), *Volby* (2016–2017), *Výkřik II.* (2015–2016)

450/454 *Výkřik I.* (2015–2016), *Kapka* (2017)

PERSONAL STRUCTURES

open borders

KIRIBATI
NATIONAL
PAVILION

Vrstvy paměti

Praha

3/10/2017 –
dlouhodobá instalace
Památník ticha,
nádraží Bubny, Praha
kurátorka
Ivana Brádková

Během druhé světové války byli z nádraží Bubny deportováni pražští židé do ghatt a koncentračních táborů, po osvobození odsud odjížděly vagóny s nuceně odsunutými Němci. Toto stigmatizované místo se z iniciativy spolku Památník Šoa pod vedením dokumentaristy Pavla Štingla pozvolna mění v Památník ticha, který má současným jazykem připomenout jeho temnou historii a vyvolat diskusi o naší nedávné minulosti.

Jako výchozí počín byla před nádražní budovu instalována monumentální socha Aleše Veselého *Brána nenávratna* ve formě kolejí zužujících se směrem k nebi. Roku 2017 zde kurátorka Ivana Brádková začala budovat galerii Vrstvy paměti, která by v nadčasovém dialogu připomínala nejen oběti válečných deportací, ale také vinu strůjců konečného řešení židovské otázky i pasivně přihlížející většiny. Oslovila umělce Kryštofa Kaplana, Martina Janíčka, Lenku Kristiánovou a Daniela Peštu, aby nádražní budovou i brownfield, který ji obklopuje, oživil díly, jejichž doba existence bude předem limitována: okamžikem instalace totiž začne jejich vlastní rozpad. „Všichni zúčastnění tvůrci pracují s dočasnou životností svých sochařských objektů a právě tato sebedestrukce se stala výchozí koncepcí. Ze sochy se stává interpretace vážných témat, která ale výtvarně neilustruje ani neestetizuje tragické příběhy. Dílo se stává dramatickou situací, časově omezeným dějem měnícím jeho estetiku, tvar a primární podobu. Autory spojuje, že reagují na kontext genia loci, kde prezentují svá díla. Zároveň je nominoval i jejich zájem o specifické materiály, které posunují význam objektů, nutí diváky k aktivní spolupráci na proměnách jejich podoby,“ objasnila Ivana Brádková.

Daniel Pešta na kolejiště před nádraží umístil tři metrové krychle vyrobené z mýdlové hmoty. Jejich povrch se strukturou slisovaných lidských tváří evokoval absurdně zvrácený moment, kdy se z ostatků zavražděných židů v koncentračních táborech vyrábělo mýdlo pro Wehrmacht. Původně bělostná mýdlová hmota začala vlivem povětrnostních podmínek pozvolna tmavnout, prskat, rozpadat se a reliéf na povrchu se začal smývat. Do hry vstoupil také lidský faktor – zatímco na jedné straně vandalové krychle posprejovali, stovky jiných kolemjdoucích na ně položili kamínky jako symboly věčné vzpomínky, podobně jako se pokládají kameny na židovské hroby. Peštovo dílo *Andělé přežijí* se tak mimoděk stalo nejen mementem historické tragédie, ale i zrcadlem naší současnosti.

Andělé přežijí (2017–2018)

464 nádraží Bubny – *Andělé přežijí* (2017), dole: nástupiště s dílem Kryštofa Kaplana

465 nádraží Bubny – díla Kryštofa Kaplana a Martina Janíčka

DeTermination

Praha

26/4 – 7/5 2018

Centrum současného umění
DOX, Praha

kurátorka
Terezie Zemánková

Doposud největší samostatnou výstavu Daniela Pešty uspořádalo pražské Centrum současného umění DOX, kde se již dříve účastnil tematických kolektivních projektů. Zahájení se konalo v multifunkčním sále nové budovy DOX+, kterou ve spolupráci s jeho ředitelem Leošem Válkou realizovalo studio Petr Hájek Architekti a která byla roku 2018 nominována na evropskou architektonickou cenu Mies van der Rohe Award. Vernisáž se tak zároveň stala i slavnostní inaugurací novostavby, kterou uvedla performance *DecaDanse* izraelského choreografa Ohada Naharina v podání baletního souboru Národního divadla. Toto vystoupení se stalo symbolickým úvodem do expozice, která se rozprostírala v hlavní lodi i na mezaninu DOXu. Jak název *DeTermination* napovídá, výběr Peštových děl z posledních patnácti let se soustředil na téma genetického, rasového a sociálního předurčení člověka. V průčelí vstupního koridoru hleděla z projekční plochy obří hlava muže. Na obličej měl přisátou latexovou masku s autorovými rysy. Při každém vdechu růžový latex ještě více přilnul ke kůži a ústa jej začala pozvolna pohlcovat. Ve finálním zápasu se svým alter egem muž celou masku nakonec pozřel. Pro svůj kultovní videoart *Narcis*, který již dříve prezentoval v rámci mnoha mezinárodních výstav, použil Pešta, stejně jako pro řadu dalších děl, svoji vlastní tvář a naznačil tak, že jde vždy nekompromisně s kůží na trh a nešetří ani sám sebe. Umělecký projev je pro něj zároveň přirozeným vyjádřením jeho radikálně kritického společenského a politického postoje. Architektka výstavy Ivana Brádková rozčlenila expozici stěnami z poloprůhledné černé tkaniny. Vytvořila labyrint úzkých chodeb a ztemnělých kabinetů kontrastující s otevřenými prostory velkolepých sálů, a nechala tak vynít překvapivé paralely mezi různými fasetami Peštovy tvorby. Pro výstavu speciálně natočené videoarty *Odnikud nikam* a *Řetěz* i starší asambláže ze série *Genetické kódy*, *Pekla* a *Záznamy noční hlavy*, obrazy z cyklů *Zápasy* a *Výkřiky*, monumentální instalace *Gravitation Zero I.*, velkoformátové plátno *Volby*, videoarty i portréty z projektu *I Was Born in Your Bed*, stejně jako obrazy, plastiky a videa ze souboru *Zvěstování*, se v členitém prostoru protínaly v nečekaných souvislostech a nabízely nové, objevné možnosti čtení významů jednotlivých děl i celků. Jak při vernisáži upozornil ředitel DOXu Leoš Válka, Daniel Pešta si neklade za cíl návštěvníka smířlivě hladit po srsti a ukolébávat ho v jeho očekáváních. Naopak – chce ho znepokojovat, podněcovat k sebereflexi, vyburcovat z pohodlné letargie.

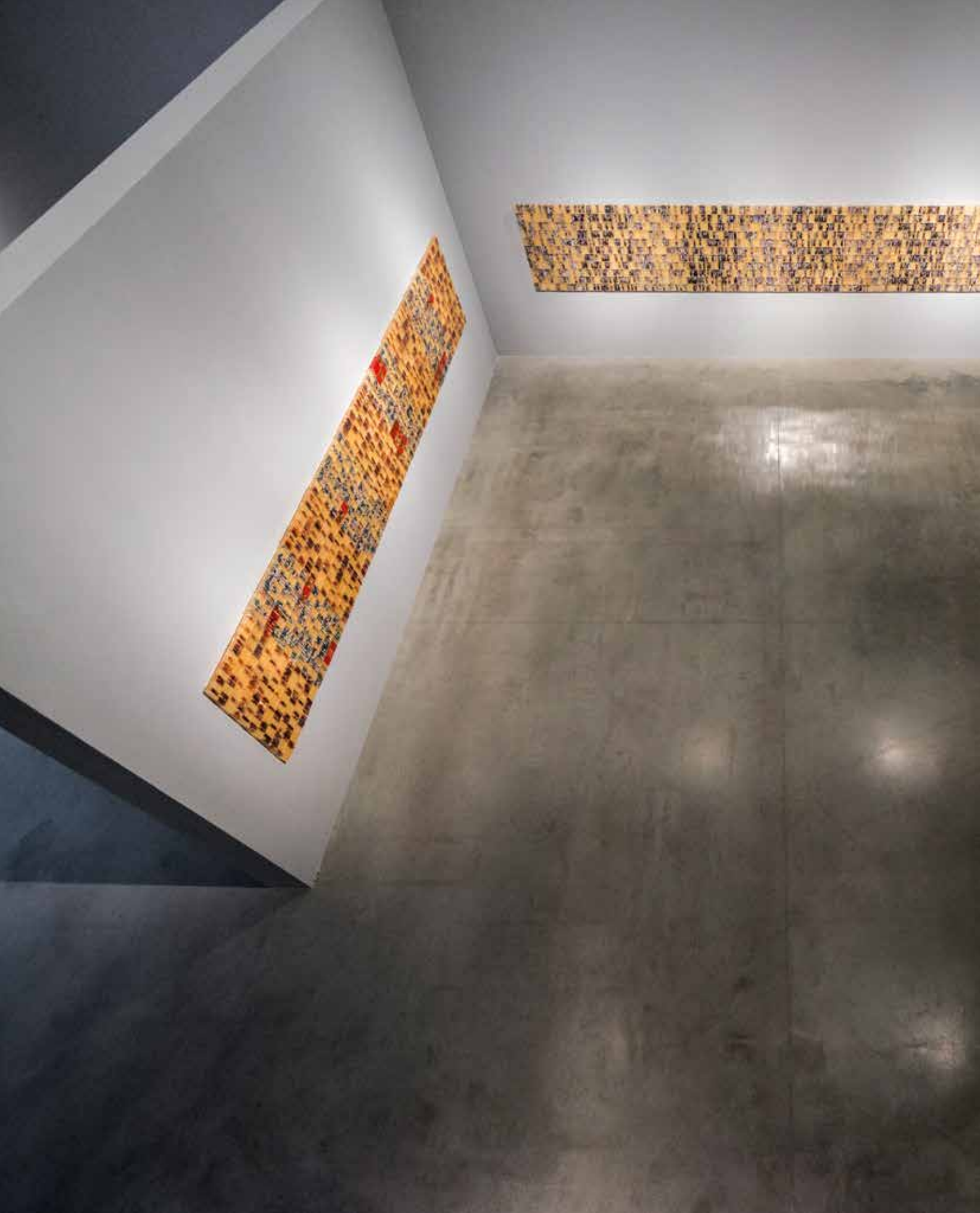

Bild Macht Religion

Bochum

13/10 2018 – 24/2 2019

Kunstmuseum Bochum,
Německo

kolektiv kurátorů

Muzeum v německé Bochumi bylo založeno roku 1960 jako městská sbírka uměleckých děl vzniklých po roce 1945. Jeho původní sídlo ve vile Marckhoff-Rosenstein postavené v historizujícím stylu se roku 1983 rozšířilo o kubizující postmoderní dostavbu od dánských architektů Jørgena Bo a Vilhelma Wohlerta, jejímuž exteriéru dodala roku 2010 charakteristický akcent světelná instalace Françoise Morelleta. Po pádu železné opony se program muzea zaměřil na země bývalého sovětského bloku a následně i na mimoevropské státy, např. na Mexiko, Čile či Koreu, a jeho strategie se začala systematicky soustředit na interdisciplinární mezinárodní výstavy současného umění s přesahy do vědy, historie a náboženství. Do této linie spadá také projekt *Obrazy tvoří náboženství – umění mezi velebností, prohibicí a destrukcí*. Jeho koncepce je rozkročena mezi dualistické pojetí obrazu v rámci religiózních systémů. Schopnost umění zobrazovat často i skryté, neviditelné významy a podtexty obsahuje cosi přitažlivého a inspirativního. Na druhou stranu, umělecká díla odkrývají i to, co by snad mělo zůstat nevyslovené a neviditelné. Zatímco některá náboženství se k obrazu staví vstřícně, jiná jej vnímají jako nebezpečí. Tendence ztvárňovat duchovní obsahy je tak od nepaměti konfrontována s ikonoklasmem. Tato ambivalence se odrazila i v koncepci výstavy *Bild Macht Religion*, která vedle historické perspektivy mapující různé formy obrazoborectví napříč časem a kulturami nabídla především aktuální reflexi náboženství v dílech současných umělců. Do projektu bylo zapojeno čtyřicet dva tvůrců reprezentujících různé kultury – mimo jiných Izraelka Sigalit Landau, Íránka Parastou Forouhar, Alžířan Adel Abdessemed, Číňan Shen Chen, Tibeťan Tenzing Rigdol. Z euro-amerického prostředí jmenujme například Keitha Haringa, Josepha Beuyse, Hermannu Nitsche, Arnulfa Rainera, Martina Kippenbergera, Davida LaChapella, Andrese Serrana či Andyho Warhola. Daniel Pešta zde prezentoval svoji audio-vizuální animaci *White Zone*. Silueta stínu tušené trnové koruny promítané na kruhovou matnici vytvořenou z krystalků soli se rozevívá a stahuje v rytmu ženských vzdechů, které mohou evokovat orgastickou extázi, porodní bolesti, ale i sedmibolestné mariánské utrpení.

expozice výstavy *Bild Macht Religion*
s díly Andrese Serrana a Qila Shachara

expozice výstavy *Bild Macht Religion* s díly Wima Delvoye,
Jakea a Dinose Chapmanových, Martina Kippenbergera,
Al Farrowa, Michaela Triegela, Hermanns Nitsche a Josepha Beuyse

Personal Structures

Open Borders

Benátky

11/5 – 26/11/2019

Palazzo Mora, Benátky, Itálie
kolektiv kurátorů

Daniel Pešta byl již potřetí přizván k mezinárodnímu projektu *Personal Structures*, který se pravidelně koná souběžně s *Bienále současného umění v Benátkách*. Do této přehlídky se zapojuje více než stovka vizuálních umělců z celého světa. Výstava tak doplňuje mozaiku současné umělecké scény a vytváří protipól jak národním pavilonům, tak hlavní mezinárodní výstavě *Bienále*, které jsou obvykle semknuty pevným kurátorským konceptem.

Ve své expozici *Top Secret!* v samostatném sále v Palazzo Mora představil Daniel Pešta soubor nových asambláží *Zrození*, *Memento*, *Naděje* a videoart *Řetěz*. Je na něm zachycena skupina mužů v bílých košilích sedících v opuštěné, syrové tovární hale okolo dřevěného stolu. „Právě u takovýchto stolů se rozhoduje o osudech skupin, jednotlivců, ale i národů, tady se přísahá na oddanost společné věci,“ podotýká autor. V rámci tajemného iniciačního rituálu muži mlčky, poslušně a odhodlaně přebírají od svého velitele oheň, který jim mohutným plamenem zažehává ruce obalené gázou. Za dunivého, ohlušujícího zvuku bubnů se pak v pudu sebezáchovy snaží hořící pahýly zadusit. Pešta zde vytvořil metaforu zhoubné síly zmanipulovaného kolektivu, slepé odevzdanosti samozvaným vůdcům, a dobrovolné ztráty vlastní vůle a individuality, která může jedince vést až k sebezáhube. Pahýly rukou, které vzplály na videoartu *Řetěz*, se v trojrozměrné podobě objevily v asambláži *Memento*. „Na pobřeží Benátek ohrožených ekologickou katastrofou jsem záměrně a systematicky sbíral naplaveniny připomínající části těl, které jsem od sebe oddělil jako končetiny, některé rozřezal a svázel do jednoho svazku s rozpuštěným korpusem slonovinového Krista. Fragmentované kusy těl se tak propojily v jedno, a jejich krev zde působí jako hojivá úleva. Všichni splyneme s přírodou, pomyslné tvary zbytků našich těl a těl těch, kteří za nás trpěli, se zaoblí v pravidelném vlnobití mořského přílivu ve věčném univerzu,“ uvedl autor v doprovodném textu.

Krev, tentokrát jako symbol nového života, sehrála zásadní roli také v objektu *Zrození* představujícím bělostnou noční košilku, která ve stoje zkameněla ve škopku s rudou tekutinou. Jak upřesňuje autor: „Jedná se o podobenství jediného smysluplného utrpení, jímž je bolest matky při porodu dítěte, při kterém se podrobuje svému předurčení a zas a znova se vzpíná do vertikální polohy, aby nabrala dech a naplnila svou geneticky danou výzvu a převzala tak zodpovědnost za celá lidská pokolení.“

Katarzí Peštovy expozice v Palazzo Mora se stal ultrazvukový záznam dvacetitýdenního lidského plodu promítaný na výstražnou plechovou tabuli z minového pole v bývalé Jugoslávii, nazvaný *Naděje*, který vyzněl jako symbol nevýčerpatelné síly života oproti zvůli všech agresorů a jejich mocenských zájmů.

Řetěz (2017)

486 *Memento* (2018)

487 *Zrození* (2018)

Daniel Pešta

Narodil se v roce 1959 v Praze. Během komunistického režimu se pohyboval mimo oficiální uměleckou scénu. Působil v oblasti užité grafiky, kterou vystudoval na Výtvarné škole Václava Hollara. Tvořil plakáty pro alternativní hudební skupiny, po roce 1989 navrhoval cykly přebalů pro vydavatelství klasické hudby, graficky upravoval katalogy, věnoval se knižní tvorbě.

Ve volné tvorbě se od počátku vyjadřoval především kresbou a malbou, časem začal experimentovat s různorodými materiály, jako je dřevo, papír, vosk a kůže. Přelomem v jeho tvorbě se staly cesty do New Yorku, kde v letech 1998 a 2000 vystavoval. Po roce 2003 začíná pracovat s transparentní pryskyřicí a fotografií a vedle malby vytváří pro něj dnes tak charakteristické asambláže zatavené v epoxidu, realizuje konceptuální projekty a natáčí videoarty.

Samostatné výstavy (výběr)

- 2019 Excitace, chrám Nalezení sv. Kříže, Litomyšl
- 2019 I'm Your Mother, Artinbox Gallery, Praha
- 2018 DeTermination, Centrum současného umění DOX, Praha
- 2017 GEN Y!, White Gallery, Osík u Litomyšle
- 2017 Škola, Artinbox Gallery, Praha
- 2016 Záznamy noční hlavy, White Gallery, Osík u Litomyšle
- 2014 I Was Born in Your Bed, Jízdárna zámeckého návrší, Litomyšl
- 2013 I Was Born in Your Bed, Sala del Camino, Convento dei Santi Cosma e Damiano, Venice, Itálie
- 2012 Na jiné planetě (se Suzanne Pastor), Artinbox Gallery, Praha
- 2012 Gravitation Zero, Kunstmuseum Solingen, Německo
- 2011 Levitation, Felix-Nussbaum-Haus / Kulturgeschichtliches Museum Osnabrück, Německo
- 2010 Levitace, Museum Montanelli, Praha
- 2010 Black Light, Galerie Maier-Hahn, Düsseldorf, Německo
- 2005 Hot Doks II. (s Václavem Bláhou), Palais am Festungsgraben, Berlín, Německo
- 2005 Hot Doks I. (s Václavem Bláhou), Kunsthalle, Frankfurt nad Mohanem, Německo
- 2002 Bílá zóna, Galerie kritiků, Praha
- 2000 Montserrat Gallery, New York, Spojené státy
- 1998 Montserrat Gallery, New York, Spojené státy
- 1995 Axion Gallery, Cheltenham, Velká Británie
- 1994 Konkávní obrazy, Karolinum, Praha

Skupinové výstavy (výběr)

- 2019 Personal Structures – Open Borders, Palazzo Mora, Venice, Itálie
- 2019 I'm Your Mother, Artinbox Gallery, Praha
- 2018 Bild Macht Religion, Kunstmuseum Bochum, Německo
- 2018 Videoformes Festival of Digital Arts, Clermont-Ferrand, Francie
- 2017 Vrstvy paměti, Památník ticha – nádraží Bubny, Praha
- 2017 Personal Structures – Open Borders, Palazzo Mora, Venice, Itálie
- 2017 London Art Biennale, Londýn, Velká Británie
- 2015 International Video Art Limousine Festival Liquid Cities, New York, Spojené státy
- 2015 Skvělý nový svět, Centrum současného umění DOX, Praha
- 2015 Personal Structures – Crossing Borders, Palazzo Bembo, Venice, Itálie
- 2015 London Art Biennale, Londýn, Velká Británie
- 2014 Now & After Video Art Festival, Gulag Museum, Moscow, Rusko
- 2013 Kde domov můj?, Centrum současného umění DOX, Praha
- 2013 Kunst in der Katastrophe, Deutscher Bundestag, Německo
- 2013 Kdo lže, ten krade, Artinbox Gallery, Praha
- 2013 Blinkvideo, videoart festival, Frankfurt nad Mohanem, Německo
- 2012 It's Liquid Identities, videoart festival, Venice, Itálie
- 2012 Turn On, Turn In, Factory Art Gallery, Berlín, Německo
- 2011 Umění porodit, Artinbox Gallery, Praha
- 2011 Die Unsterblichkeit der Sterne – Von Francisco de Goya über Walter Benjamin zu Václav Havel, Kunstmuseum Solingen, Německo
- 2009 Prague Biennale 4
- 2007 Prague Biennale 3

Ocenění

- 2017 London Art Biennale, 2. cena v kategorii malby
- 2014 Now & After Video Art Festival, čestné uznání
- 2009 Nejkrásnější česká kniha, nominace v kategorii katalogů
- 2002 Nejkrásnější česká kniha, 2. cena v kategorii bibliofilů
- 2001 Florence Biennale, 3. cena v kategorii nových médií
- 1990 Mexico City Biennale, 1. cena v kategorii politický plakát

Bibliografie

- Daniel Pešta: EnBloc, DOX, Praha, 2019
- Daniel Pešta: DeTermination, DOX, Praha, 2018
- Daniel Pešta/Levitace, Museum Montanelli, Praha, 2010
- Daniel Pešta/Sweet home, Argo, Praha, 2006

Daniel Pešta (* 1959) ve své žánrově různorodé tvorbě čerpá jak z hluboce intimních prožitků, tak i z vrstev kolektivní paměti a zároveň reaguje na aktuální společenské a politické dění. Jeho díla nabízejí široké spektrum výkladů, které se vrství o další významové roviny v kontextu výstavní koncepce, v konfrontaci s díly jiných umělců, ale také v souvislosti s charakterem prostor, kde jsou prezentována. Místo toho, aby nekompromisně obhajoval svůj tvůrčí záměr, akceptuje, že dílo v momentě svého dokončení přestává být jeho „dítětem“ a stává se svébytnou entitou, určenou k širokému diskursu.

Kniha *EnBloc* přináší pohled na tvorbu Daniela Pešty v rámci různě tematicky profilovaných mezinárodních projektů a zároveň na místech s nezaměnitelnou atmosférou. Ať vystavoval v Libeskindově Felix-Nussbaum-Haus v Osnabrücku, v Centru pronásledovaného umění v Solingenu, v berlínském Reichstagu, v pražském Centru současného umění DOX, nebo v renesančních benátských palácích, či v gotickém kostele, ctil vždy jejich genia loci a vstupoval s ním do dialogu. Právě těmto jedinečným budovám, jejich architektům, a rovněž kurátorům a kolegům umělcům vzdává Daniel Pešta v této knize hold.

Katalog byl vydán u příležitosti výstavy Daniel Pešta:
DeTermination v Centru současného umění DOX v Praze v roce
2018 a všech dalších výstav uvedených v katalogu EnBloc.

texty: Terezie Zemánková
redakce textů: Eva Hrubá
překlad do angličtiny: Stephan von Pohl
grafická úprava: Petr Hrůza
fotografie z výstav: Jan Slavík (DOX), Daniel Pešta,
Felix-Nussbaum-Haus, Kunstmuseum Bochum
fotografie artefaktů: Oto Palán
fotografie architektury: Daniel Pešta
předtisková příprava: Blanka Brixová

vydavatel: DOX Prague, a. s.,
Poupětova 793/4, 170 00 Praha 7,
Česká republika
www.dox.cz, Praha, 2019

tisk: Indigoprint, s.r.o.,
Drtinova 557/8, 150 00 Praha 5 – Smíchov

české vydání: ISBN: 978-80-87446-45-4
anglické vydání: ISBN: 978-80-87446-49-2